

צ'ון תורני שכונ'י

בעז'הי"ת אי-אדלה ששל תגדו

גליון 585

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת השבוע
פרשת נח

פנתח האלה

כותב הזוהר הקדוש : כשנח יצא מן התיבה, וראה את העולם החרב, החל לבכות, וטען לקב"ה שהיה עליו לרחם על העולם ולא להביא את המבול. הקב"ה, בדברי תשובתו, פָּנָה את נח "רועה שוטה", ואמר לו: מדוע רק כעת אתה מתחנן ומבקש רחמים על העולם? מדוע כשדיברתי אתך בנחת, והודעתי לך על בואו המתקרב של המבול, מדוע אז לא ביקשת רחמים? מדוע כשהתעכבתי עמך בדיבורים ממושכים כדי לתת לך את האפשרות לבקש רחמים על העולם, לא ביקשת רחמים? מדוע כששמעת שאתה תינצל, בכניסתך אל התיבה, אמרת לעצמך "שלום עלי נפשי" ולא פתחת את פיך לבקש רחמים על העולם?

אם נח היה גורם לכך ששני אנשים בלבד היו שבים בתשובה – היה מציל את העולם מן המבול. שכן נח ואשתו, שלושת בניו ונשותיהם היו שמונה צדיקים, ואם היו עוד שניים, כבר אמר הקב"ה לאברהם: "לא אֶשְׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרֶה". מטעם זה - אומר הזוהר הקדוש - האריך הקב"ה בדברים עם נח, ואמר לו: "קֶץ כָּל בָּשָׂר בְּאֵל פִּנְיָי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם", די היה להודיע לו "הִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ" ותו לא! אלא, רצה הקב"ה שנח ירהר בלבו, מה הוא יכול לעשות למענם? להתעורר ולהתפלל עליהם, לבכות לפני הקב"ה שִׁנְיָתָם על הרעה. אך נח, כאמור, לא עשה כפי שהקב"ה ציפה שיעשה, והתבצר בתוך ד' אמותיו, מבלי לתת את דעתו על אחרים.

למדנו מכאן יסוד גדול וחשוב לחיים: לא די בכך שאדם דואג להתעלותו האישית, להיות איש צדיק תמים, ירא אלוקים ותלמיד חכם. גם לא די בכך שדואג לבניו שימשיכו ללכת בדרכיו. הכל טוב ויפה, אבל מה עם שאר אנשי העולם? מה עם זיכוי הרבים? כל אחד ייתבע האם ניצל את ה"נח" שבו, את היותו איש צדיק תמים, כדי להשפיע על אחרים? האם בכה עליהם? האם התחנן אליהם שישבו בתשובה? האם ניסה לשבת ולדבר אל לבם שיטעמו את טעמה המתוק של התורה הקדושה? מי שסבור שעליו להתמסר אך ורק להשתלמותו האישית, וחבל לו לבזבז את זמנו היקר על אנשים ריקים ורחוקים, יושבי קרנות - הוא רעיא שטיא!.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

"ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה". "ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים"

דור הפלגה רצו למרוד בה' ולכן הקימו מגדל. מגדל, כידוע, בונים מלבנים. במדרש (פרקי דרבי אליעזר, כ"ד) מתוארת בניית המגדל, כשבין היתר מציין המדרש: "אם נפל אדם ומת במהלך העבודה - לא היו שמים לבם עליו. ואם נפלה לבנה - היו יושבין ובוכין ואומרים מתי תעלה אחרת תחתיה".

לכאורה, משונה הדבר שאלו שבנו חזית אחידה כדי להגיע למטרה מסוימת, התעלמו מחבר שעבד איתם כתף אל כתף וצנח אל מותו. מילא אם הם היו בעלי לב קר כאבן, אבל כאשר נפלה לבנה הם כן ישבו ובכו. אז איך קורה כזה דבר? ייתכן שאת זה נוכל ללמוד מדור הפלגה: היה להם רעיון גדול, אידיאל לאומי שרצו לממש. בדרך למטרה הגדולה הם היו מוכנים להתעלם מדברים אפילו חשובים ולמחוק אותם. רק מה שמקדם אותם למטרה חשוב, כל היתר - לא רלוונטי.

לבנה- זה חשוב. חיים של אדם – לא. בואו נתבונן האם ההיסטוריה לא חוזרת על עצמה. ובמיוחד בימים אלו: אנשים מקדשים את הטפל- הלבנה... ובוכים עליה. ומוותרים ולא מתייחסים לעיקר חיי האדם. ביכולתי לתת כל כך הרבה דוגמאות מחיינו, אבל אני סומך על בינתם של הקוראים... הבה ניקח מוסר ונתחיל לשים לב לדברים החשובים באמת.

זמני השבת
הדלקת נרות
מוצאי שבת
6:36
5:37
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית: 7:11

אָהַל הַהִלְדוּשׁ

בגמרא במסכת שבת (ק"ח:): אמרו, "חייב אדם לאכול שלש סעודות בשבת".

מִרְן הַשְּׁלַחַן עֶרֶוֹךְ (סימן רצ"א סעיף ה') כתב: "סעודה שלישית, צריך לעשותה בפת, ויש אומרים שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן, ויש אומרים שיכול לעשותה מדברים שמלפתים בהם את הפת, כגון בשר ודגים, ויש אומרים שאפילו בפירות יכול לעשותה. והדעה הראשונה היא העיקר להלכה, שצריך לעשותה בפת, אלא אם כן הוא שבע ביותר" הלכה למעשה: לכתחילה יש לעשות סעודה שלישית עם פת לחם. ובפרט בשבתות הקיץ הארוכות, שאין טעם לבטל את אכילת הפת מפני שום טעם שיהיה, שהרי עוברות כמה שעות מסעודת הבוקר. ואדרבא, החכם עיניו בראשו, שלא יאכל יותר מדאי כל היום, כדי שיוכל לקיים את הסעודה השלישית כהלכתה. ורק אם הוא שבע ביותר, וקשה לו לעשות את הסעודה עם פת לחם, יכול לקיימה בכזית עוגה, או בתבשיל של מיני דגן, ואם אינו יכול לאכול עוגה, יאכל בשר או דגים, ואם אינו יכול לאכול דבר מכל אלו, יכול לקיימה במיני פירות. אין לקדש על היין לפני סעודה שלישית, אך טוב לשתות מעט יין בתוך הסעודה השלישית.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

בפרשתנו, בוחר ההקב"ה לנח את השם "איש האדמה", וכמאמר הפסוק: "וַיִּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַע כָּרְם". אילו אי מי מאתנו היה נשאל איזה שם היה בוחר לנח לאחר מאות השנים בהן ניסה להחזיר את כל בני דורו בתשובה, ולאחר שזכה להיות מי שהשאיר זכר ותחיה לאדם ולבהמה ביקום כולו. היינו בוחרים מבחר שמות אחר לחלוטין כדוגמת: "מציל האנושות", "שומר היקום", "השורד האחרון", או "גדול מחזירי התשובה בימיו". ואילו הקדוש ברוך הוא מבין כל שלל האפשרויות העומדות בפניו, בחר אך ורק את השם "איש האדמה". **וזאת מדוע?** מלמדים אותנו חז"ל שהסיבה שבעטיה זכה נח לתואר מפוקפק זה, היה בגלל המעשה בו פתח ביציאתו מהתיבה נטיעת כרם. לאמור, אם המעשה הראשון אותו אתה עושה הוא עבודת אדמה, הרי שביושר תזכה לתואר "איש האדמה". ולכאורה, עבודת האדמה אינה איסור ואינה משהו שעליו אמורים לקבל עונש. אם כך מה היתה התיבה על נח? והתשובה על כך, **מאלפת ומלמדת** עיין באריכות בעמוד האחרון.

אחד המעשים הממחישים את רגישותו של נח כלפי סביבתו, הוא מעשה השבת היונה אל התיבה. לאחר שנח שלח בפעם הראשונה את היונה והיא לא מצאה מנוח לכף רגלה, נכתב בתורה: "וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחָהּ, וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל הַתֵּיבָה". היונה לא שבה ממש אל נח, אלא הייתה בסמוך לתיבה, ונח שלח את ידו והביא אותה אליו. מדוע היונה לא נכנסה בעצמה אל התיבה, כפי שנכנסה בפעם השנייה כשעלה הזית היה בפיה? שאלה נוספת, מדוע התורה כופלת בלשונה ואומרת: "וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחָהּ, וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל הַתֵּיבָה"? מדוע לא מספיק לכתוב "ויבא אותה אליו אל התיבה", ואנו נסיק מעצמנו שנח שלח את ידו כדי להביא את היונה אל התיבה? הנצי"ב מוולאז'ין בספרו "העמק דבר" כותב דבר מדהים. היונה רגילה בשליחויות – "לא היה מה בפיה להשיב, כמו שהייתה מלומדת. כסבורה, שלא יניח אדוניה להשיבה ריקם, על כן עמדה בצדי התיבה ולא שבה למקומה עד שנח חמל עליה ואחזה ביד עד שתנוח מעייפותה". מדהים. נח לא שלח את ידו רק כדי להביא אותה פיזית אל התיבה, אלא גם כדי שהיא תנוח בכף ידו לאחר מסעה, שלא הניב בשורה משמחת. היונה חזרה עם "מצב רוח" ירוד, ונח שלח את ידו כדי לחממה בכף ידו ולנחמה. מוסיף הנצי"ב: "ובא ללמדך – שכך ראוי לנהוג עם שליח כושל שלא הביא דבר תשובה מסיבה שאינו חייב בה, שמכל מקום ראוי לחמול עליו כמו שמנהג לעשות עם שליח שהחזיר שליחות לבעלים". זהו מוסר השכל עוצמתי ביותר. כל החיים אנחנו שולחים אנשים שיעשו עבורנו שליחויות, זה נכון ביחס לבני זוג, בני משפחה, חברים או אפילו פועלים. קורה שאנשים כושלים בשליחותם וללא אשמתם. מה עלינו לעשות? ללמוד מנח, "לשלוח את היד" ולהעניק תחושה שאנחנו מקבלים אותם בכל מצב.

אהל המעשה

קצב גוי היה באוהעל שבהונגריה, מוכשר גדול ובעל יכולת חיקוי יוצאת מן הכלל. בנוסף, ניחן הגוי בחוש הומור יוצא דופן, ותדיר אהב לבצע מעשי קונדס על אורחים שהגיעו לאוהעל. באחד הימים הגיע לשיבה באוהעל בחור חדש. לקצב הגוי נודע על כך, והוא החליט לבצע תעלול על הבחור לפני שיכיר את המקום ואת יושביו. המנהג היה שבליל שבת הבחורים מחכים בבית המדרש לאחר התפילה, וכל אחד מבעלי הבתים היה לוקח אליו את אחד הבחורים לבית.

הקצב הגוי עטה על עצמו בגדי שבת יהודיים, וחיכה בחלון בית המדרש. ברגע שראה את הבחור עומד וממתין למישהו שיקרא לו לאירוח, צד את תשומת לבו וסימן לו לבוא איתו לביתו. הבית, שהתרוקן מיושביו מראש, חיכה להם בניחוח יהודי: שולחן ערוך, נרות דולקים, גביע לקידוש וחלות.

הבחור התבקש להתחיל לומר "שלום עליכם" ואת כל סדר הקידוש. הגוי הסביר לו שהוא "טרוד בקושיה גדולה על פרשת השבוע", והוא יוצא לעיין בספרים שבחדר הסמוך. ימחל נא הבחור - שלבטח רעב - ולא יחכה לו.

החל הבחור לעשות קידוש. לאחריו הגיח הקצב מהחדר וסימן לו שייטול ידיים ויבצע את החלה. דגים היו על השולחן. לאחרים הבחור שר זמירות. כאשר הגיע הזמן להגיש את המרק, יצא הגוי מן החדר וניגש למטבח, כעבור רגעים ספורים הוא שב אל השולחן ובידו צלחת מרק כאשר בתוכה בצבץ בשר טרף.

הבחור נרתע בבהלה לאחור. הגוי הרגיע אותו שעד עתה לא עבר כל איסור: היין מבושל ואינו יין נסך, החלות הן מהמאפייה היהודית והדגים כשרים למהדרין. "אם היית מקפיד לנשק את המזוזה בכניסה", הפטיר הגוי בחיוך רחב מהתעלול שהצליח, "לא היית נופל בפח".... את המעשה הזה סיפר יליד אוהעל שהיום בלי עין רעה קרוב לגיל מאה. הוא מציין שאת ה"חינוך" הזה לא שכחו בני אוהעל זמן רב.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַץ כָּל-בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי-כִי-מִלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת-הָאָרֶץ" (ו', יג).
מביא הרב יצחק זילברשטיין שליט"א בספרו טובך יביעו סיפור נפלא וז"ל: בימים בהם למדתי בתלמוד תורה "עץ חיים" בירושלים שמענו שתי מעשיות על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל הממחישות לנו עד כמה חמור עוון הגזל, ועד כמה החמיר אותו גאון וצדיק בעניינים אלה, ר' איסר זלמן כפי שידועים הכל, היה שקוע בלימוד התורה בצורה נוראה, ובלכתו ברחוב לא הבחין בחפצים המונחים על אם הדרך ולא אחת אירע שנתקל בהם, פעם, מרוב עומק עיונו בלימוד, נכנס הגרא"ז בטעות לחצר ירושלמית ובפותחו את הדלת ברחו משם תרנגולת אחת והחלה לרוץ במורד הכביש, מי שלא ראה את ר' איסר זלמן תופס את כל התורה שבראשו ורץ ברחוב אחר התרנגולת במאמץ נואש להשיגה ולתופסה לא ראה פחד אמיתי מעוון גזל מימיו. הגאון שחשש שכניסתו לחצר הבריחה את התרנגולת, הבין שהאחריות לשלומה ולהשבתה למקומה מוטלת על כתפיו, ולכן לא חס על כבודו ובריאותו והתרוצץ אחר בעל החיים כדי להחזירו אל החצר. במקרה אחר, שגם הוא התרחש בשל עומק עיונו בלימוד, נכנס ר' איסר זלמן היישר לתוך בור סיד, והצבע הלבן נדבק בבגדיו, מה היה עושה כל יהודי ברגע זה? באופן אינסטינקטיבי היה מנער את בגדיו ומנסה לנקות אותם מהלכלוך שדבק בהם, לא כך עשה הגרא"ז ולא בטרדות אלו היו נתונות מחשבותיו, ר' איסר זלמן לא נע ולא זע ממקומו, עד שבעליו של הבור הגיע והגאון ביקש ממנו מחילה על הסיד שנדבק על בגדיו.

אלה הן הנהגות הטובלות כל כולן בבור סיד שאינו מאבד טיפה מיראת השמים שלו, דרגות נשגבות של קדוש עליון שגם אם לא הכל מסוגל להגיע אליהן, יש ללמוד מכך פרק בהלכות "דין פרוטה כדין מאה". הרי בוודאי שבציבור יראי השם לא מצויים גזלנים וגנבים של ממש, אבל מאידך יש המוכנים להקל ראש בעניינים "של מה בכך" של איזה חוב קטן לחנות, או כיכר לחם ששאל משכן וכיוצא בזה.

תשובה לשאלה מעמ' 2 -- בימינו ישנם סוחרים גדולים או אישי ציבור מפורסמים, אשר גם בעיני המון העם ואף בעיני העובדים תחתיהם והנתונים למרותם אין למילתם משקל ולו הנמוך ביותר. המעמד לא יכול לגרום לשם לגדול יותר, לא המעמד, לא התפקיד, לא הכישרון המסחרי, ואף לא רבבות מזומנים הפזורים בחשבונות בנק, בכספות ובנכסי דלא נייד. את המשקל לשם, יוצר האדם ביושר בעמל ובטורח, ובמקרים מסוימים אף לאחר שנים רבות של עבודה מתשת. ההחלטה לגבי המשקל אותו ישא שמך, תלויה אך ורק בכוחך לדחות את סיפוקיך לאחר הזמן בו הם יגיעו אליך ביושר ובצדק, לבין האפשרות להיות להוט אחריהם ולנסות לקבלם ולו שעה אחת לפני הזמן הנכון והמתאים להם. ישנם שני סוגים של אנשים. ישנם שינסו להגיע לסיפוק הנאותיהם ותאוותיהם בהזדמנות הראשונה הנקראת בדרכם, בעוד שישנם אחרים שיעשו זאת רק לאחר עמל ויגיעה. ולדוגמא, שניים החתומים כערבים על הלוואת חברים מהגמ"ח המרכזי. יש את האחד שמיד כאשר יפנה אליו הגמ"ח ויבקש להתחיל בתשלומים בעקבות קריסתו של הלווה, מיד יענה בחיוב ויעניק פריסת צ'קים מדויקת עד השקל האחרון. לעומתו, ישנו את האחר שינסה בתחילה להצטדק, לאחר מכן להתבכיין, לאחר מכן לעורר את רחמי מנהלי הגמ"ח על מצבו הכלכלי הקשה, ובסיכומו של דבר אף להכחיש את חתימתו, ובלבד שלא לעמוד באותה התחייבות נושנה. גלגל חוזר בעולם. כאשר יצטרכו שניהם לקבל הלוואה, או לחתום כערבים, לא יהיה תוקף ומשקל לשמם ולחתימתם, ודלתות כל המלווים תהיינה סגורות בפניהם. לעומתם, אותם שידעו לאכול את "הדייסה המקולקלת" ולשלם את חובם גם כאשר היה זה קשה, יזכו לאמון מלא מכל מי שידע או ישמע על התנהגותם הנאצלת.

אם נחשוב על זה טוב יותר, זהו בעצם ההבדל בין גנב לבין אדם שעובד ביושר על לחמו. הגנב מנסה להגיע לתוצאה של המשכורת בלי השלבים הקשים והמפרכים של העבודה והמאמץ, כשלעומתו, המרוויח ביושר את לחמו יודע להתאמץ ולהתאפק ורק בסוף החודש ליטול את השכר המגיע לו וליהנות ממנו הנאה מושלמת. ההבדל בין חייו של הגנב לחייו של העובד ביושר, הוא אותו הבדל בין אדם שיודע לכבד את מילתו ולעמוד אחריה לבין מי שלא משכיל לנהוג כך. אדם שלווה מחברו מאה שקלים לשבוע, ובסופו של אותו שבוע החזיר את מלוא הסכום ללא טענות ומענות, הפך את שמו ואת מילתו לשווים לפחות מאה שקלים. כאשר הוא ישוב וילווה אלף שקלים ויחזיר גם אותם בו ביום בו התחייב להחזיר, יזכה וכבר יעלו שמו ומילתו לרמה של אלף שקלים לפחות. וכך ככל שיעמוד יותר ויותר בהתחייבויות קשות ככל שיהיו, יזכה לשם ולמילה השווים בהתאם. "טוב שם משמן טוב" גם אתה, נח, לאחר יציאתך מהתיבה, היית אמור להתחיל בפעילות אחרת, או בנטיעה אחרת (תלוי במחלוקת הראשונים והמדרשים הני"ל). אם התחלת בפעילות זו, הרי שגילית שבמהותך אתה גם שייך לסוג האנשים המנסים ליהנות מקצירת פירות מהירה בטרם יעבדו את עבודת הקודש והמפרכת. לו היית משכיל לנהוג בדרכם של צדיקים ולהתחיל את פעילותך דווקא מאותם דברים שאינם מזכים לפירות מהירים ומשכרים, היית זוכה לשם נאצל יותר, אולם עתה, קח לך את השם אותו בחרת. אין אדם שנולד עם שם ואין אדם שמקבל את שמו עם משקל לאותו שם. את המשקל קובע כל אדם במהלך ימי חייו בעמל וטורח ויגיעה, וכל אדם מקבל את שמו בצדק וביושר בדיוק כפי המגיע לו.

ברכה והצלחה ובריאות איתנה
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:30

בית הכנסת "עולי בבל"
ע"ש ד"ר יוסף חיים זצ"ל
שחרית - 5:00
מניין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:30
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:00

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 16:35
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב שמואל רביע שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א